

„À cette heure“

ENSEMBLE ALEKTON

Annabel Soode (sopran)

Dirigent Dimitrios Konstantinos Rizos

Maurice Ravel (1875–1937)

„3 Poèmes de Mallarmé“ (1913)

I „Soupir“

II „Placet futile“

III „Surgi de la croupe et du bond“

Georg Jakob Salumäe (2006)

„Metanoia“ (2026, esiettekanne)

Maurice Delage (1879–1961)

„Sept häi-kaïš“ (1924)

I „Préface du Kokinshū“

II „Les herbes de l'oubli ...“

III „Le coq ...“

IV „La petite tortue ...“

V „La lune d'automne ...“

VI „Alors ...“

VII „L'été ...“

Toivo Tulev (1958)

„À cette heure“ (2026, esiettekanne)

V A H E A E G

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)

Sümfoonia nr 25 g-moll KV 183/173dB (1773)

I *Allegro con brio*

II *Andante*

III *Menuetto e trio*

IV *Allegro*

Nikos Skalkottas (1904–1949)

„Viis kreeka tantsu“ keelpilliorkestrile (1946)

I *Epirotikos. Moderato*

II *Kretikos. Allegretto moderato*

III *Tsamikos. Allegro moderato*

IV *Arkadikos. Moderato*

V *Kleftikos. Allegro vivo*

COMMUTE

16.–26.04.2026

SOOLO 8

eamt.ee/commute

Maurice Raveli „3 Poèmes de Mallarmé“ esmaettekannet toimus 1914. aastal Pariisis ning teose osad on pühendatud Igor Stravinskile, Florent Schmittile ja Erik Satie'le. Stéphane Mallarmé' luule on sümbolistlik, täis illusioone ja metafoore, jättes palju lõpuni ütlemata. Sama on jäljendanud Ravelgi tema luulet käsitledes: soprani meloodia mõjub uitavalt ja unenäoliselt, ansambel oleks nagu olend loodusest. Kolmanda osa valmimisel oli Ravel avastamas Schönbergi muusikat, mis on hiljem kõne alla toonud tsükli sarnasused „Pierrot lunaire'ga“, andes tunnistust helilooja põhjalikumast katsetusest modernismis.

I „Soupir“ / „Ohe“ (1864)

Mu hing, oh õde õrn, on sulle asetunud laubale, kus sügis näeb tedretähneis und, ja su inglisiilmaitva taeva juurde ronib, justkui ühte kurba aeda suurde, kus Asuuri suund on veejoa ohkel valgel truull! Taevasina poole hallil klaaril viinakuul, oma tulpimust kes näitab suures peegelvees ja surmavetel, kus pruuni viimse tantsu sees lehed uitvad tuules ja poevad külmi käike, vedada kiirt pikka loa saab kuldne päike.

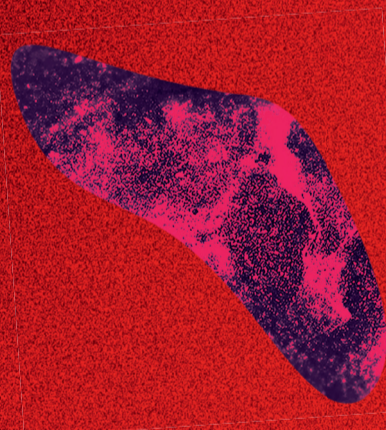
II „Placet futile“ / „Asjatu kaebus“ (1897)

Printsess! Kuis kadestan nähes Hébé saatust te huulte suudlusel, kes ilmub tassil samal, kirge kulutan, kuid kannan abee staatust ja Sèvres'is paljaltki ei luba olla omal.

Pole mul su koera habetanud jaatust, ei pastilli, ruuži ega mängu nõnda imal ja tean end tabamas su hoolimatut vaatust, blondiin, kullassepaks kel on juuksur-jumal!

Määrake mind... oma naerudega vaarikast, mis kõik saavad osaks tallekarjast vagurast, vandeid mäluvad ja määravad arud varjus,

määrake mind... lehvik et oleks Armul tiib, mind maaliks flöödiga, mis unne karja viib, printsess, määrake mind oma naeru karjus.

III „Surgi de la croupe et du bond“ / „Seljalt kerkis äkki ülespäi“ (1881)

Seljalt kerkis äkki ülespäi
ühe kaduva klaasvaasi peal,
lilledeta kibe valve seal,
eiratud kael pidama siis jäi.

Kaks suud pole, veendunud ma näin,
joond, ta armsal, ei mu emal heal
kimmärist sellest samast eal,
minust, sülf, kes külma lae peal käin!

Vaas jookidest on tilgatu,
jäänd lesepõlv mis röögatu
suremas, kuid nõus ei ole

(süütu suudlus süngeim selles loos!)
hingamagi teadet pole,
hämaras, et leidub üksik roos.

Tõlkinud Paul Raud

Georg Jakob Salumäe on Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kompositsiooni eriala tudeng prof Helena Tulve juhendamisel. Ta on lõpetanud Vanalinna Hariduskollegiumi samal erialal (prof Tõnu Kõrvits) ning tegutseb koorilauljana kollektiivides Head Ööd, Vend ja Tumult Ensemble. Salumäe on pälvinud kolmel korral LHV Noor Helilooja konkursil I koha oma vanuserühmas. Ta on teinud koostööd mitmete eesti professionaalsete muusikute ja kollektiividega: Iris Oja, Kaisa Roose, Kadri Hunt, Margo Kõlar, M4GNET, Ene Salumäe, Kaspar Mänd jt. Sõnal *metanoia* (kr k μετάνοια) on mitu tähendust sõltuvalt kontekstist ja kasutusest. Otsene tähendus: meta (pärast) ja nous (mõistus). Õigeusu kiriku praktikas kasutatakse seda sõna meeleparanduse/pihi ja kummarduste kontekstis: μετανοώ (meelt parandama), μικρή μετάνοια (väike kummardus), μεγάλη μετάνοια (maanikumardus). Metanoia on meele muutuse seisund, pöördumine.

Maurice Delage oli Raveli õpilane 1920ndatel, keda Ravel pidas üheks parimaks prantsuse heliloojaks. „Sept häi-kaïš“ („Seitse haikut“) valmis 1924. aastal. Tsükli tekstina kasutas Delage jaapani tankasid ja haikusid, mille oli ise prantsuse keelde tõlkinud. Tankadele on iseloomulik müstika, hetkelisus, kirk, kujutluspildi napp, kuid sisutihe kirjeldus. Haikudele on lisaks omane vihjata aastaajale. Seda on peetud Delage'i küpse heliloojakarjääri meistriteoseks. Meloodiad on lühidad, orkestratsioon tämbrite ja kõlavuse teenistuses, iga detail kujundab atmosfääri, puuduvad liialdused. Muusikakriitik Alexis Roland-Manuel on tsükli 17-taktilise neljanda osa puhul välja toonud Delage'i meeletut tagasihoidlikkust; ta kiirustab rahulikult, raikamata ühtegi sammu, jõudes seeläbi ehk kaugemale kui teised ta ümber.

I
Ki no Tsurayuki (872–945)
„Kokinshū” (u. 920) eessõnast

„Kuuldes lilledes laulva käo või vees
elava konna häält, [jääd mõtlema:]
kes kõigist neist, kes elavad ja
hingavad, ei laula oma laulu?”

Tõlkinud Rein Raud,
kogumikust „Süda on ainuke lill” (lk 259)

II
Sosei (844–910)

meespea seemned
mis need olla võiksid küll
juurdlesin mina
ükskõikse inimese
süda oli see hoopis

III
Georges Sabiron (1882–1918)

Veelomp virveta –
rüüpav kukk ja ta peegelpilt
haaravad nokast.

IV
Hiroko Katayama (1878–1957)

kilpkonnapoju
ta aeglaselt-aeglaselt
roomab edasi
eemaletõukav aga
ka mina lähen ju nii

V
Akiko Yosano (1878–1942)

laintevahu rüü
valgesse klammerdudes
kaljusel rannal
sügise hakatuseks
kõrgusesse kerkis kuu

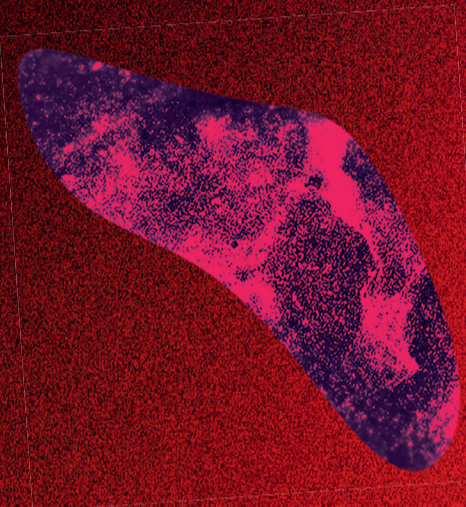
VI
Uejima Onitsura (1661–1738)

nad öitsevad siis
me vaatame siis
õied nad langevad siis

VII
Tundmatu

Suvine aeg mägedes –
koidik seedrite kohal –
löö kõrguselt kostab kell...

Tõlkinud Paul Raud (II-VII)

„À cette heure“ / „Nüüd“

Nüüd, mil lahkumas, mu sõbrad, mul õnne soovige
sel teel! Taevas ujub koidupunast
ja kaunis rada minu ees.

Valgus purunenud kullatolmuks igal pilvel on, mu arm,
ning kalliskive puistab külluses.

Tekst: Rabindranath Tagore, Gitanjali, laulud 94 ja 57
Tõlkinud Mare Raidma

Annabel Soode on Eestis ja Saksamaal tegutsev vokaalartist, õppides Berliinis Hanns Eisleri nimelises Muusikakõrgkoolis prof Anna Samuili lauluklassis ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias Monika Hauswalteri juhendamisel. Soode on toonud esiettekandele mitmeid teoseid eesti ja välismaa autoritelt ning mänginud rolle ooperites nagu Mozarti „Don Giovanni“ ja Janačeki „Väike kaval rebane“, Astra Irene Susi muusikateatri lavastuses „Un_stus“ jt. Soode võttis ka osa tänavusest telekonkursist „Klassikatähed“ ning on pälvinud mitmeid stipendiume ja saavutanud edu paljudel konkurssidel. Ta on teinud koostööd erinevate professionaalsete muusikute ja koosseisudega: Piia Paemurru, Kärt Ruubel, Kaspar Mänd, ERSO, TKO, nüüdismuusikaansamblid Alekton ja L'arsenale jt, samuti andnud kontserte koostöös Eesti Kontserdiga. Kontserdikavades otsib ta dialoogi erinevate ajastute muusika ja sõna vahel. Järgmisest hooajast on Soode Hollandi Rahvusopera Ooperistuudio liige.

Dimitrios Konstantinos Rizos on kreeka helilooja ja dirigent, kes õpib Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias orkestridirigeerimist Arvo Volmeri juhendamisel. Ta on omandanud bakalaureusekraadi muusikateooria ja kompositsiooni erialal ülikoolis Hellenic American University ning on täiendanud end Frankfurdi Muusika- ja Etenduskunsti Ülikoolis. Rizose looming hõlmab solo- ja ansamblimuusikat, koori- ning orkestriteoseid. Ta on dirigeerinud orkestreid Kreekas, Eestis ja Saksamaal, sh Philharmonisches Staatsorchester Mainz, Göttinger Symphonieorchester ja Athens Philharmonia Orchestra. 2024. aastal asutas ta ansambli Alekton, mis keskendub 20. ja 21. sajandi muusikale.

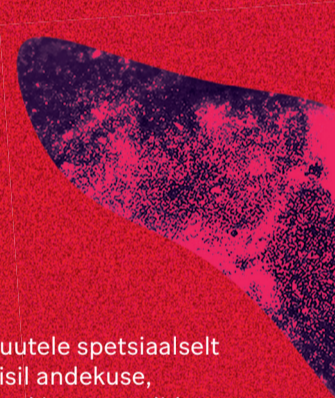
Tänavu tähistatakse **Wolfgang Amadeus Mozarti** 270. sünniaastapäeva. 25. sümfoonia valmis Mozartil 17-aastasena Salzburgis ning see on üks tema „Tormi ja tungi“ (sks *Sturm und Drang*) aja ilmekamaid teoseid, kasutades sellele omast minoorhellistikku, emotsionaalselt tungivat ja tundelist helikeelt, äkilisi muudatusi dünaamikas, sünkopeeritust ja üldist rahutust. See on üks Mozarti kahest ainukesest minoorsest sümfooniast (teiseks 40. sümfoonia, mis valmis 15 aastat hiljem, samuti g-mollis). Seda on peetud tema kui helilooja täiskasvanuks saamise teoseks – eemaldunud teiste loojate jäljendamisest, näitab Mozart rohkem oma stiili. Siin esineb ka tema uuenduslikkust instrumentatsioonis, kus tavapärase kahe metsasarve asemel on kasutatud nelja, mis täiendab orkestri kõla sügavust ja loob rikkalikku kumedust.

Nikos Skalkottas (1904–1949) oli kreeka helilooja, keda peetakse ka üheks Uue Viini koolkonna (sks *Neue Wiener Schule*) esindajaks. Tema loomingusse suhtuti eluajal üldiselt mõistmatult, isegi vaenulikult. Skalkottas kirjutas aga pühendunult enda stiilile truuks jäädes elu lõpuni, avaldades sellest paraku ülimalt väikese osa. Ta isoleeris end seltskonnaelust ning nõustus väga väheste valitud inimestega muusikast rääkima. Skalkottase helikeel kasvas atonaalsusest ja vähesest dodekafoonia kasutamisest nõudliku ja komplitseeritud kaksteisttoontehnika süsteemini. Tegelenud professionaalselt kreeka rahvamuusika transkribeerimisega ja analüüsimisega on Skalkottase „Kreeka tantsud“ ühed olulisemad teosed sidumaks kreeka rahvamuusika elemente tema atonaalse helikeelega.

Toivo Tulev on õppinud kompositsiooni Tallinna konservatooriumis professor Eino Tambergi klassis, täiendanud end Stockholmis ja Kölnis ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia magistriõppes ning on Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kompositsiooni ja orkestratsiooni professor ning kompositsiooniosakonna juhataja. Tema loomingusse kuuluvad orkestri-, vokaal- ja kammerteosed (sh instrumentaalkontserdid, sümfoonia, vokaalsuurvormid). 2024. aasta Eesti Muusika Päevade programmis on tema muusikat kirjeldatud staatilise ja pulseeriva, sissepoole vaatavalt kaemusliku ja tundelise, isetu ja intensiivse.

„Teadmata miks, olin seda hetke ikka õhtuhämarikku kujutanud. Tagore'i laul tõi mind aga videvikust hommikukirkusse. Olen talle selle eest südamest tänulik. Tänulik on põhjust olla ka André Gide'ile – selle värvika ja särava tõlke eest, mille ka Tagore heaks kiitis. Igal keelel on oma värv ja dünaamika. Õige mitmel põhjusel sobis praegusse hetke algsete bengali- ja ingliskeelsete originaalide asemel just see tõlge. Teos valmis päris 2026. aasta alguses tähaseid esitajaid – Annabel Soodet, Dimitrios Rizost ning Alekton ansamblit silmas pidades.”

Toivo Tulev

Ensemble Alekton keskendub 20. ja 21. sajandi muusikale ning uutele spetsiaalselt ansambli jaoks loodud teostele. Alekton ühendab ainulaadsel viisil andekuse, visiooni ja kunstilise väljendusjõu, tuues kokku noored tiptasemel interpreedid, kes on pühendunud muusikalise väljendusvõime piiride avardamisele. Ajastul, kus heli, tehnoloogia ja ideed on pidevas arengus, loob ansambel silla traditsiooni ja uuenduste vahel, tuues meie aja muusika elavasse dialoogi.

I viiul
Nuria Díaz Fuentes (kontsertmeister)
Karina Rostovtseva
Helina Sommer
Annette Nahkur
Claudia Piedra
Artur Reinsalu

Kontrabass
Mika Nikkanen
Rahel Batšinskaja

II viiul
Mia Sepp
Tessa Groen
Polina Solovjova
Olivia Tähismaa
Matilda Mavrodieva
Kristiina Jõeieht
Greta Aro

Metsasarv
Marii-Eliise Lumijõe
Siim Kivi
Jakob Täht
Yuhan Zhang

Viola
Natalia Berestenko
Teele-Liis Tiidor
Katherine Emily Rumin
Kristin Klesment

Oboe
Isabella Kaumann
Lisete Jürgenson

Tšello
Salome Stroganova
Elis Kirsman
Marie Peterson

Klarnet
José Carlos Domínguez Almela
Victor Tirado Miralles

Fagott
Gotautė Kanytė
Dila Naz İşcan

Klaver
Brigitta Petropavlova

Kavatekstid: Nora Tamra
Foto autor: Viola Asoskova